

Utbildningsinspektion i Ellagårdsskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1-5

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Ellagårdsskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	54
Grundskola	336

Ellagårdsskolan ligger i kommundelen Ella gård, ett lugnt område med övervägande låghusbebyggelse, radhus och villor, beläget mellan Täby Centrum och Skarpäng. Skolan är en F-5-skola med 54 barn i förskoleklasser och 336 elever i årskurs 1-5, sammanlagt fjorton klasser. Den leds av en rektor och en biträdande rektor. Skolan är organiserad i fyra arbetslag: Linden, årskurs F-3, där klasserna i årskurs 1-3 är åldersintegrerade. Lärkan, årskurs F-3 med åldershomogena klasser. Asken består av åldershomogena klasser i årskurs 4-5. I de båda F-3-enheter ingår fritidsavdelningar för skolbarnsomsorg. Det fjärde arbetslaget består av lärare i praktisk-estetiska ämnen. Specialpedagogerna är fristående resurspersoner. Skolans ledningsgrupp består av skolledningen, arbetslagsledarna, en specialpedagog och representanter för fritidspersonal, förskoleklass och lärarna i praktisk-estetiska ämnen.

Skolan uppfördes 1963 men har senare fått flera tillbyggnader under 1990-talet. Den senaste tillbyggnaden gjordes i samråd med skolans personal. Eleverna bor till övervägande delen i Ella gård och Ella park.

Ellagårdsskolan har sedan 1997 en mycket tydlig och genomarbetad profil, Emotionell intelligens. EQ, som definieras som förmågan att tolka och förstå våra egna äkta känslor, finns på schemat och ingår i verksamheten i alla klassen, från förskoleklassen till och med årskurs 5. EQ i skolan är en metod för att arbeta med skolans normer och värden och hos eleverna utveckla egenskaper som hänsyn, tolerans, ansvar, förmåga till empati och kommunikation.

Genomförandet av inspektionen i Ellagårdsskolan

Skolverket sände den 24 juni 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Ellagårdsskolan har bestått av undervisningsrådet Ulla Lindqvist och experten Per Settergren. Besök i Ellagårdsskolan inleddes den 29 september 2004 och avslutades den 13 oktober.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Ellagårdsskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan infor-

mation om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Ellagårdsskolan genomfördes formella intervjuer med skolledningen, grupper av lärare och fritidspersonal, elevvårdspersonal, specialpedagoger, elevgrupper samt representanter för föräldraföreningen. Lektioner i årskurs F-5 besöktes. En inspektör deltog i ett elevrådsmöte. Under besöket fördes också informella samtal med lärare och övrig personal.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

Skolan bedriver ett aktivt värdegrundsarbete genom den s.k. EQ-metoden. EQ står för emotionell intelligens och såsom metoden tillämpas i skolor, är den ett sätt att göra eleverna medvetna om sina egna och andras känslor. Begreppet kommer ursprungligen från USA och konceptet går i korthet ut på att lära känna sina egna och andras känslor och därmed kunna förändra ett icke önskvärt beteende och bli mer harmonisk och stark som människa.

Vid ett besök på en lektion i årskurs 2 var det tydligt att eleverna var vana vid att samtala om etiska frågor; de lyssnade på varandra och utnyttjade sina egna erfarenheter i samtalet. Läraren ledde samtalet genom att ställa frågor som ”Hur tänker du? – Hur skulle du själv känna dig/handla?”

Samtalet i elevgruppen förde tankarna till några strävansmål i våra kursplaner, till exempel ”att eleven utvecklar sin förmåga att i dialog med andra uttrycka tankar och känslor som texter med olika syften väcker” (ur kursplanen i svenska) och ”att eleven utvecklar ... en grundläggande etisk hållning som grund för egna ställningstaganden och eget handlande” (ur kursplanen i religionskunskap).

Enligt samstämmda bedömningar leder skolans värdegrundsarbete till att eleverna blir bättre på att sätta ord på sina känslor och får ökad förståelse för hur andra känner. Kamratrelationerna påverkas positivt och eleverna lär sig att uppmärksamma om någon kamrat blir illa behandlad och sätta stopp för detta, ofta med hjälp av någon vuxen. Arbetet övar upp elevernas förmåga till empati, ansvar, hänsyn och bidrar till att utveckla självkännedom och självtillit. Det utvecklar elevernas kommunikationsförmåga och ger dem en modell för att hantera konflikter.

Det är också inspektörernas uppfattning att skolans värdegrundsarbete i hög grad bidrar till att göra Ellagårdsskolan till en arbetsplats som genomsyras av trygghet och trivsel och goda relationer. Arbetet stärker de grundläggande demokratiska värderingarna, hos både elever och personal, och utgör en väg till djupare insikter i skolans normer och värden.

Sammanfattningsvis gör Skolverkets inspektörer den bedömningen att Ellagårdsskolan uppnår utmärkta resultat i arbetet med normer och värden.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Ellagårdsskolan har lärarna utarbetat tydliga lokala måldokument i svenska, engelska och matematik som utgår från de nationella kursplanerna. Målen är formulerade så att de kan beläggas på ett operationellt sätt, t ex ”kan muntligt återberätta en berättelse.” I läsning tar man stöd av läsutvecklingsschemat, LUS, och i matematik konkretiserar man sina mål med en exempelsamling av matematiska uppgifter.

Elever och föräldrar får information om målen i flera steg, vid föräldramöten och via skriftlig information, men också genom att målen finns uppförda på en särskild blankett för varje elev. Där finns plats för läraren att notera exempel på att eleven uppnått målen och att göra egna kommentarer.

Skolan har också ett omfattande program för läsinläring och fortsatt lästräning från förskoleklassen till och med årskurs 5. Klasslärare i samarbete med skolans specialpedagoger har upprättat en plan för att följa upp samtliga elevers utveckling mot målen med kontroller och fortsatta insatser i undervisningen.

Resultaten från de nationella proven i svenska, matematik och engelska vårterminen 2004 visar att samtliga 72 elever i årskurs 5 uppnådde målen i svenska och matematik. 68 elever uppnådde målen i engelska.

Sammanfattningsvis gör Skolverkets inspektörer den bedömningen att Ellagårdsskolan uppvisar goda resultat av det pedagogiska arbetet. Skolan har tydliga lokala mål i svenska, matematik och engelska, och klasslärare och specialpedagoger följer tillsammans upp och stödjer eleverna på deras väg mot måluppfyllelse på ett tillfredsställande sätt.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Ellagårdsskolan har värdegrundsarbetet lagt grunden till en god arbetsmiljö. I Ellagårdsskolan har man sedan 1997 arbetat med EQ på schemat och alla skolans elever, från förskoleklassen till och med årskurs 5, får varje vecka vara med om lektioner i EQ. Personalen har fått en grundutbildning i EQ-arbete och får kontinuerligt fortbildning. Man följer en planering för EQ-arbetet i fem steg, den s.k. EQ-trappan. De fem stegen har rubrikerna A Självkännet, B Empati, C Ansvar, D Kommunikation och E Konflikthantering.

Skolan har tydliga säkerhets- och trivselregler, där den första lyder: ”Det är förbjudet att mobba, reta eller på annat sätt skada en kamrat eller vuxen.” Och lektionerna i EQ understödjer elevernas uppmärksamhet på huvudinnehållet i denna regel. Enligt inspektörernas bedömning har Ellagårdsskolan en mycket god arbetsmiljö, präglad av trygghet och trivsel, gemenskap och glädje.

De organisatoriska förutsättningarna för elevernas delaktighet och inflytande är mycket goda. Skolan har ett väl fungerande elevråd med en styrelseledamot från varje klass, tillsammans 14 elever. Det får stöd av skollädaingen. Rektor och biträdande rektor deltar i elevrådets sammanträden, men elever tjänstgör som ordförande och sekreterare. Elever i årskurs 5 kandiderar till posten som ordförande och utses genom val i varje klass. Elevrådet sammanträder en gång i månaden och har på sin dagordning bland annat frågor från föregående protokoll, ärenden från klassråden och frågor som ska föras tillbaka till klassråden. Sista frågan på dagordningen handlar alltid om klimatet i alla klasserna.

Varje klass har klassråd en gång i veckan, och då finns frågor till, eller från, elevrådet med på dagordningen. Men först och främst tar man upp arbetet och stämningen i den egna klassen. När inspektörerna följer ett elevrådsmöte, framgår att eleverna vågar ta upp och resonera om frågor som rör relationer, och de gör det på ett konstruktivt och frimodigt sätt.

Även de pedagogiska förutsättningarna för elevernas inflytande och ansvar är goda. EQ-arbetet, som till sin huvudsakliga del består av samtal mellan elever och vuxna, påverkar både lärare och elever i hela skolarbetet och gör lärarna dialoginriktade i sitt förhållningssätt och skapar hos eleverna vana och beredskap att föra samtal om viktiga saker i skolans arbete. Det är också intressant att notera att skolan lägger särskild vikt vid att utvärdera skolarbetet tillsammans med eleverna. Det finns enkla manualer för utvärdering i slutet av ett arbetspass

eller ett arbetsområde, utvärdering av skoldagen och veckan samt utvärdering vid slutet av terminen.

Skolan har en arbetsplan för att förebygga och åtgärda mobbning. Men eftersom hela EQ-arbetet i sig fungerar som förebyggande inslag i skolveckan, är skolans beredskap mot kränkande behandling mycket god. Dessutom har Ellagårdsskolan infört familjegrupper i sina klasser, ännu ett sätt att skapa gemenskap och trygghet i klassen. En familjegrupp är en fast grupp där man försöker skapa gemenskap och trygghet, och där man hjälper varandra och tränar sig att ta ansvar. När föräldrarna i klassen samlas till möten, ingår de i samma familjegrupper som sina barn.

I Ellagårdsskolans lokala arbetsplan för läsåret 2004-2005 ingår ett avsnitt om skolans arbete med övergripande hälsofrågor under rubriken "Fysisk aktivitet och en sund livsstil", och där ingår både information om en sund kosthållning och regelbundna fysiska aktiviteter. Omsatt i praktiskt arbete i en klass i årskurs 4 innebär skolans arbete med de övergripande hälsomålen, att man anordnar en "hälsovecka" innehållande rikligt med motion och undervisning om en sund kosthållning, allt samlat och dokumenterat i varje elevs "Må-bra-bok."

Sammanfattningsvis gör Skolverkets inspektörer den bedömningen att Ellagårdsskolan på ett föredömligt arbetar för en god arbetsmiljö för elever och personal, präglad av gemenskap och delaktighet. Värdegrundsarbetet skapar utmärkta förutsättningar för trygghet och trivsel och stärker elevernas inflytande och ansvar.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Ellagårdsskolan finns tydliga lokala måldokument i svenska, matematik och engelska. De är konkreta och tjänar sina syften att styra skolarbetet och följa elevernas kunskapsutveckling. De har också god anknytning till kursplanernas mål att sträva mot. Eftersom de är utformade för att kunna fungera som individuella måldokument för varje elev, får lärarna här ett redskap att dokumentera elevernas måluppfyllelse. Dessutom bidrar de till att utveckla en mer individanpassad undervisning. För övriga ämnen finns planeringar för varje årskurs.

Ellagårdsskolan har en väl utformad organisation för uppföljning och stödinsatser för elever i behov av särskilt stöd. Specialpedagogernas handlingsplan för diagnoser och stödinsatser för elever med läs- och skrivsvårigheter visar, att insatserna startar med kontakter med förskoleklassen och fortsätter med uppföljningar, diagnoser och individanpassade åtgärder för elever med svårigheter

genom skolans fem årskurser. För varje årskurs finns diagnosmaterial av olika slag.

I det här sammanhanget vill inspektörerna rikta uppmärksamheten på att några av de tester som tas upp i förteckningen, inte mäter sådant som eleverna ska lära sig enligt gällande kursplaner utan helt andra saker. Vissa tester mäter inte elevernas läsförståelse utan har snarare den funktionen att de sorterar och rangordnar eleverna. De strider därmed mot intentionerna i läroplanen. Ett alltför flitigt testande kan också leda till att svaga elever blir alltmer medvetna om sina svagheter och tillkortakommanden. Vi menar att den goda undervisning som bedrivs i skolan och de tydliga måldokument skolan har, borgar för att en fullödlig och nyanserad information om varje elevs kunskapsutveckling redan finns, och att nya tester egentligen inte ger någon ny information. Det är därför bättre att uppmärksamma elevernas framsteg i förhållande till skolans mål och notera dessa i de individuella utvecklingsplanerna.

För elever i behov av särskilt stöd upprättas föredömligt tydliga åtgärdsprogram, och de två specialpedagogerna samarbetar med klasslärarna om innehåll i och uppläggning av stödinsatserna. Vid tillfället för inspektionen fanns det i skolan 26 elever med åtgärdsprogram. Enligt inspektörernas bedömning får elever med svårigheter stödinsatser av god kvalitet.

Undervisningen i Ellagårdsskolan påverkas positivt av skolans värdegrundsarbete. Det råder en lugn och harmonisk atmosfär i klassrummen. Eleverna samarbetar och tar ansvar för sitt arbete. De förefaller medvetna om betydelsen av goda relationer till varandra i klassen. På en NO-lektion i åk 2 blev det t.ex. tydligt att eleverna är vana vid att samtala i grupp om olika företeelser, antingen det handlar om etiska frågor eller som i detta fall fysikaliska. Och läraren är van att leda samtal i grupp för reflektion kring olika frågeställningar. Läraren nämner också att hon använder experimenten som ett led i undervisningen i svenska på så sätt att eleverna får träna på att skriva meningar tillsammans om sina iakttagelser och upplevelser.

Andra lektionsbesök gav exempel på hur skolan satsar på elevernas läs- och skrivutveckling. I en klass i årskurs 4 har eleverna läst barn- och ungdomsböcker, och nu pryder deras boktips en del av fondväggen. För närvarande arbetar klassen med ett sagotema, som ska mynna ut i en sagosamling.

En klass i årskurs 5 genomförde experiment inom temat luft. Efter ett inledande samtal om luft på hög höjd genomförde klassen i grupper tre experiment. Eleverna har skrivböcker i A4-format för sitt NO-arbete med klassens uppnåendemål inklustrade, och där skriver de in sina redogörelser för experimenten. Kommande NO-teman för årskurs 5 är Värme, Elektricitet, Magnetism, Ljus och Ljud. Enligt inspektörernas bedömning har man en god undervisning i NO-ämnen, dock utan att ha tillgång till en NO-sal med vederbörlig utrustning.

Generellt kan man säga om undervisningen att den utgår från skolans mål med fokus på VAD eleverna ska lära sig. Sedan försöker lärarna i arbetslagen beskriva vilka metoder som bäst leder till de önskvärda kunskaperna för att blir klara över HUR målen ska uppnås. På så sätt försöker man förbereda sig för en undervisning utan timplan.

Ett viktigt inslag i årskurs 4 och 5 är elevernas loggböcker. Varje elev har sin egen loggbok och den fungerar som almanacka, egen planering, kontaktbok med hemmen och sammanfattande dokument över skolarbetet. I loggboken klistrar eleven in lärarens fredagsbrev till hemman, och i loggboken kan föräldrar och lärare skriva kommentarer och meddelanden till varandra.

Alla föräldrar får aktuell information om skolans verksamhet dels via lärarens fredagsbrev till hemmen, dels genom rektors återkommande information i månadsbladet Ellanytt, som distribueras till alla föräldrar. Ellanytt har ett särskilt tema för varje nummer. ”Augusti: Ditt barns bästa supportrar. September: Skolans mål för läsåret. Oktober: Skolverket besöker oss. November: Uppfyller vi målen? December: Varför har vi EQ som profil?” Augustinumret av Ellanytt redogör för de förväntningar skolan har på föräldrar, elever och den egna personalen.

Utvecklingssamtal genomförs regelbundet och baserar sig på skolans mål och elevernas individuella utvecklingsplaner. Eleverna står i centrum och deltar i samtalen för att reflektera över den egna skolsituationen. Även här har värdegrundsarbetet förberett eleverna för att kunna föra samtal om personliga angelägenheter av stor betydelse. Utvecklingssamtalen dokumenteras och följs upp i de individuella utvecklingsplanerna.

Sammanfattningsvis gör Skolverkets inspektörer den bedömningen att den pedagogiska verksamheten och undervisningen i Ellagårdsskolan är av god kvalitet. Skolans lokala bearbetningar av de nationella kursplanerna är tydliga och tjänar i stor utsträckning som underlag för dokumentationen av elevernas kunskapsutveckling. Elever i behov av särskilt stöd upptäcks tidigt, eftersom skolan har ett omfattande program för diagnoser. Dessa elever får stödinsatser av god kvalitet tack vare ett väl fungerande samarbete mellan specialpedagogerna och klasslärarna. Skolans arbete bidrar positivt till att skapa en inlärningsmiljö där samtal och reflektion kring vad man lär sig ingår i undervisningen.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

Ellagårdsskolan leds av en rektor och en biträdande rektor, vilka tillsammans fungerar som ett ledningsteam. Skolan är organiserad i tre arbetslag för klasser och undervisande personal: Linden, årskurs F-3, där klasserna i årskurs 1-3 är åldersintegrerade; Lärkan, årskurs F-3 med åldershomogena klasser; Asken som består av åldershomogena klasser i årskurs 4-5. I de båda F-3-enheterna ingår personalen på fritidsavdelningarna för heldagsomsorg. Skolledningen ansvarar för ledning och utveckling av verksamheten och leder ett omfattande och kon-

tinuerligt förbättringsarbete. Ambitionerna är höga. Ellagårdsskolan ska bli en av Sveriges bästa skolor.

Skolans ledningsgrupp består av skolledningen, arbetslagsledarna, en specialpedagog och representanter för fritidspersonal, förskoleklass och lärarna i praktisk-estetiska ämnen. Ledningsgruppen sammanträder varje måndag och behandlar frågor som rör utvärdering och uppföljning, nuläget med aktuella frågor samt framåtblickande perspektiv på skolans utveckling. Dessa möten fungerar som diskussionsforum kring idéer och förslag till förbättringar. Beslut om insatser och åtgärder fattas av skolledningen. Informationen förs vidare till arbetslagen för fortsatta diskussioner, förankringar i hela personalgruppen och återkoppling till skolledningen.

Ellagårdsskolan är också organiserad i tre vertikala "rör", A, B och C, från förskoleklassen till och med årskurs 5 för att få ett F-5-perspektiv på elevernas lärande och utveckling. I rören träffas personalen för att diskutera pedagogiska frågor och gemensamma aktiviteter. En del av de lokala måldokumenterna arbetas fram i dessa samarbetsorgan, och andra frågor som läsprogram och fadderverksamhet planeras. Dessutom har man så kallade husmöten en gång i månaden, och då följer man upp och planerar för lokala aktiviteter i samarbete mellan skolan och fritidshemmen.

Ellagårdsskolan har en tydlig kvalitetsredovisning, där förbättringsområden och resultaten av utvecklingsarbetet finns listade på ett överskådligt sätt. Här finns också sammanställningar av elevers svar på enkätfrågor. Enkäten bygger på ett samarbete med Arbetslivsinstitutet, AI, och ger en tydlig bild av elevernas upplevelser av skolan. Inspektörerna noterar särskilt att följande områden får hög uppskattning av eleverna: trygghet och trivsel, att eleverna mår bra och får hjälp om det behövs, samt att man samtalar om vad man ska lära sig i skolan och är bra på att tillämpa olika arbetssätt. Kvalitetsredovisningen innehåller också en framåtblick där skolan betonar kunskapsmålen, skolans värdegrund och elevernas sociala utveckling.

Ellagårdsskolans lokala arbetsplan för 2004-2005 lyfter fram ett antal prioriterade utvecklingsområden som till exempel mångfald, valfrihet och kvalitet, ledarskap, tidiga förbättringsinsatser, lärande och språkutveckling. Därefter förtydligas och konkretiseras dessa utvecklingsområden utav personalen i arbetslagens arbetsplaner, och där förses de också med noteringar om vem eller vilka som är ansvariga för respektive område. På detta sätt skapar man, enligt inspektörernas uppfattning, tydlighet och kontinuitet i förbättringsarbetet.

Uppföljningen av verksamheten och kvalitetsarbetet följer riktlinjerna i Ellagårdsskolans utvärderingsklocka, där de olika inslagen i utvärderingen finns förtecknade månad för månad. I augusti görs en revidering av skolans lokala arbetsplan och av läraravtal. I september utvärderas övergångar från förskola till förskoleklass och till årskurs 6. I oktober görs en budgetuppföljning och inleds medarbetarsamtalen. I december görs en uppföljning av läsårsmålen. I februari görs kvalitetsredovisning och bokslut. Månad för månad fortsätter inslagen i utvärderingen och avslutas i juni med utvärderingen av läsåret och förslag till förbättringsområden. Enligt inspektörernas bedömning är detta en mycket bra metod att sprida utvärderingsinsatserna över hela läsåret.

Sammanfattningsvis gör Skolverkets inspektörer den bedömningen att styrning, ledning och kvalitetsarbete i Ellagårdsskolan fungerar mycket väl. Skolan är organiserad på ett sätt som stärker och underlättar samarbete för kvalitet och utveckling. Skolans kvalitetsredovisning och lokala arbetsplan är föredömligt tydliga och inriktade på ett kontinuerligt förbättringsarbete. Metoden att sprida insatserna för utvärdering över hela skolarbetet, som utvärderingsklockan beskriver, ger den fördelen att kvaliteten på skolans verksamhet ständigt är i fokus.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Ellagårdsskolans lokaler ligger på markplanet och är anpassade för elever med funktionshinder, men skolgården bjuder på en del nivåskillnader.

Eleverna skall som elevens val erbjudas ett allsidigt urval av ämnen för fördjupning och breddning, och eleven skall själv välja. På Ellagårdsskolan läggs elevens val ut under en temavecka på höst- och vårterminen med möjlighet att inom temat välja bild, slöjd samt idrott och hälsa. Inspektörernas bedömning är dock att urvalet bör vara mer allsidigt och innebära större möjlighet till breddning och fördjupning.

Sammanfattningsvis gör Skolverkets inspektörer den bedömningen att eleverna i Ellagårdsskolan har god tillgång till utbildning av hög kvalitet. Dock bör skolan vidta åtgärder för att erbjuda eleverna ett mer allsidigt urval av ämnen som elevens val och med större möjlighet till breddning och fördjupning.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Ellagårdsskolan arbetar 21 lärare varav 19 har pedagogisk utbildning. De två som saknar sådan utbildning går särskild lärarutbildning (SÄL). Skolan tar emot lärarstudenter från Lärarhögskolan i Stockholm. Personalens kompetensutveckling har de senaste åren handlat om skolans EQ-profil, barn i behov av särskilt

stöd och att utveckla arbetslagen. Skolan har också uppmärksammat de psykosociala målen inom projektet "Less på stress" och erbjudit samtliga medarbetare "kunskap och insikt om sin egen stresströskel" med målet att "ge kunskap om stress, både på individ- och gruppnivå och därmed skapa förutsättningar för förändring/förbättring" (ur skolans Kvalitetsredovisning).

Fritidshemmens personal utgör en viktig resurs i skolan. De ökar vuxentätheten och bidrar verksamt till att skapa trygghet och trivsel, både i skolarbetet och på skolgården. Genom integrationen av skola och fritidshem i en heldagsomsorg för årskurs F-3 finns fritidshemmens personal tillgänglig för insatser i klasserna under en del av skoldagen. Detta medför att man kan arbeta i halvklass under flera lektionspass i veckan. Personal från fritidshemmen är bland annat engagerade i EQ-lektioner, skapande arbete, läsprojekt, datahandledning och stödsatser. I samarbetet i arbetslagen och de vertikala "rören" bidrar fritidshemmens personal till ett helhetsperspektiv på eleverna.

Enligt inspektörernas bedömning har eleverna god tillgång till läromedel. Skolan bedöms ha gott om datorer. Datorerna kommer också väl till användning i skolarbetet. Skolans bibliotek har förhållandevis gott om barn- och ungdomslitteratur för elevernas individuella läsning.

Ellagårdsskolan har rymliga och ändamålsenliga lokaler, de flesta väl anpassade för elever med fysiska funktionshinder. För årskurserna F-3 är lokaltillgången särskilt god, eftersom skola och fritidshem samutnyttjar de lokaler man tillsammans disponerar.

Sammanfattningsvis gör Skolverkets inspektörer den bedömningen att Ellagårdsskolan har goda personella resurser för sin verksamhet och rymliga och ändamålsenliga lokaler.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Ellagårdsskolan övergripande är av mycket god kvalitet. Skolans värdegrundsarbete medverkar till att göra eleverna förtroga med skolans övergripande mål. Värdegrundsarbetet sätter också sin prägel på arbetsmiljö och undervisning, skapar trygghet och trivsel i den sociala samvaron och bidrar till dialog och reflektion i lärandet. Styrningen och ledningen fungerar väl och skolan är organiserad för samarbete och utveckling. Kvalitetsredovisningen och den lokala arbetsplanen tillsammans med planen för utvärdering, utvärderingsklockan, vittnar om att Ellagårdsskolan värdesätter en allsidigt hög kvalitet och strävar efter att ständigt förbättra sin verksamhet. Mycket talar för att Ellagårdsskolan utgör en lärande organisation, som själv upptäcker och åtgärdar sina utvecklingsområden.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande område:

- Skolan bör erbjuda eleverna ett mer allsidigt urval av ämnen som elevens val.

Datum
2005-09-02

Ort
Stockholm

Per Settergren

Ulla Lindqvist